

RUTE CULTURAL TURISTICE ÎN JUDEȚUL CONSTANȚA
recunoscute și certificate în sistemul european la nivel regional

[\(http://turism.gov.ro/web/rute-cultural-turistice/\)](http://turism.gov.ro/web/rute-cultural-turistice/)

6. „BISERICI DE LEMN DIN JUDEȚUL CONSTANȚA” - ruta patrimoniului cultural imaterial

Mangalia: Acces dinspre București: A2/DN39; Acces dinspre Varna (Bulgaria): E87

Biserica „Sf.Mina, Sf.Pantelimon și Ermolae”

Descriere: Locul bisericii a fost sfințit pe 4 martie 2006, construcția fundației a demarat în lunile imediat următoare, iar biserica propriu-zisă a început să fie montată pe 1 mai 2007, la data de 1 iunie 2007, fiind terminată complet. Pe 15 iulie 2007, s-a săvârșit slujba de sfințire a Bisericii „Sf.Mina și Sf.Pantelimon și Ermolae”, oficiată de către Înalt Preasfințitul Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului.

Este o biserică de lemn, de tip maramureșean, ce aduce pe meleaguri dobrogene o veche tradiție românească, aceea a lemnului. Bisericile din lemn se remarcă prin tehnica îmbinărilor din lemn și a realizării învelitorilor din șindrilă. Și această biserică respectă rigoarea construcției întâlnită la primele monumente de acest tip.

Biserica „Sf.Mina și Sf.Pantelimon și Ermolae” din Mangalia

Autor: Arhiepiscopia Tomisului

Biserica are planul dreptunghiular și simplu, turnul-clopotniță de 27 de metri fiind amplasat deasupra pronaosului. Această turlă este prevăzută cu un foișor, iar în vârful ei este fixată o cruce din fier. Biserica are doar absida centrală, ce prelungeste forma dreptunghiulară (de navă) înspre est. Se respectă astfel tradiția bizantină de a orienta altarul către est. Pereții sunt formați din lungi bârne de stejar (la bază) și de brad, dispuse orizontal, pe un soclu de piatră de mici dimensiuni, îmbrăcat în ardezie.

Lemnul folosit a fost în prealabil stratificat, fapt ce conferă bisericii o rezistență deosebită (este singura biserică de acest fel din România). Este folosită o tehnică specială de îmbinare a lemnului, fără cuie sau cu ajutorul cuielor din lemn, impuse de locul și rezistență îmbinărilor.

Acoperișul bisericii are un singur corp și este realizat din șindrilă de brad. Fiecare șindrilă este tăiată în partea de jos în formă de rândunică, iar prin prinderea lor în cuie se realizează o vastă dantelărie în lemn de brad. Acoperișul este construit ascuțit în partea superioară, cu laturile lui foarte abrupte, pentru ca ploaia și zăpada să se scurgă repede de pe el.

Pereții sunt din bârne fără decorațiuni, singura excepție fiind frânghia răsucită sculptată, care înconjoară biserica (simbolul Sfintei Treimi). Brâul împletit se află sub ferestre, fiind singura construcție din România unde acesta nu este lipit de perete.

Pridvorul aflat în partea vestică se prelungeste și pe jumătățile dinspre sud și nord, unde se află și cele două intrări secundare. O ornamentație sculpturală bogată îmbracă stâlpii pridvorului și capetele grinzelor care susțin acoperișul cu motive populare realizate prin dăltuire, crestare ori traforare: forme geometrice, stele încercuite, ramuri, motivul solar.

În curtea bisericii se află lumânărarul ce este supraînălțat cu o clopotniță din lemn de 17 m înălțime, realizată în același stil maramureșean.

Techirghiol: Acces dinspre Costinești: DN39 / DJ383

Schitul „Sfânta Maria”

Descriere: În anul 1928, primul patriarh al României - Miron Cristea - cumpără în stațiunea balneară Techirghiol o vilă modestă cu 16 camere, înființând un sanatoriu preoțesc pentru clerul din întreaga țară. Mai târziu, patriarhul Justinian, confruntându-se cu politica partidului comunist din primii ani ai epocii lui Gheorghiu-Dej - când, deși nu se începuse încă campania de dărâmare a bisericilor, se încerca totuși prin toate mijloacele confiscarea clădirilor care aparțineau Bisericii - a încercat să salveze printre altele și Sanatoriul Preoțesc de la Techirghiol. Astfel, în anul 1951 aduce aici de la stâna regală de la Sinaia, o bisericuță de lemn, înființând un schit de maici și făcând din sanatoriu o anexă a schitului.

Curtea Schitului „Sf. Maria” din Techirghiol

Autor: Consiliul Județean Constanța

Construită de către obștea sătească din satul Maiorești, județul Mureș, în sec. al XVIII-lea, bisericuța cu hramul “Sf. Apostoli Petru și Pavel” a fost mutată în anul 1934 de către regele Carol al II-lea la Castelul Pelișor de la Sinaia, unde însă, după instaurarea comunismului, a rămas în paragină până când patriarhul Justinian a adus-o și a restaurat-o la Techirghiol.

Inițial, planul bisericii este un tip arhaic: dreptunghiular, cu partea de vest poligonală cu trei laturi și absida altarului, decroșată, poligonală cu cinci laturi.

După transportarea ei la Techirghiol, restauratorii adaugă un pridvor sculptat și un turn de clopote cu foisor.

În documentele care s-au păstrat în legătură cu această bisericuță se amintește că exista o clopotniță, situată însă separat de corpul bisericii propriu-zise.

Pereții bisericii sunt alcătuiți din bârne de stejar de grosime variabilă între 25-30 cm, suprapuse orizontal și îmbinate printr-o tehnică specifică lăcașurilor de lemn din Transilvania numită: “coadă de rândunică” iar în unele locuri prin cuie de lemn. Aceste bârne au un aspect natural, nefiind finisate, păstrându-se astfel caracteristicile trunchiului de stejar din care au fost tăiate. Întregul ansamblu este împrejmuț de un brâu median cu aspect de funie împletită, simbol al comuniunii sau o modalitate de delimitare simbolică a spațiului sacru.

Ca elemente distinctive pentru bisericile de lemn din Transilvania și aici se întâlnește pictat tricolorul ca semn de unitate națională. Pe de altă parte prigonitorii Mântuitorului sunt înfățișați în chipul husarilor, modalitate de exprimare, în viziunea populară, a adversității față de dușmanii poporului, sentimente care își puteau găsi libera expresie în astfel de lăcașe sfinte de rezistență ortodoxă în fața prozelitismului protestant și catolic.

O altă imagine larg răspândită în pictura din sec. al XVIII-lea este cea a Sfântului Cristofor cu cap de câine, care în această bisericuță este asociată cu imaginea morții în chip de schelet cu coasa și care, în Transilvania se întâlnește chiar și pe zidurile caselor, țărani având credința că îndeosebi acest sfânt îi protejează de duhurile rele. Se regăsește, astfel, pe de o parte stilul naiv al țărănilor zugrăvi anonimi iar pe de altă parte rafinamentul unei picturi de factură romanică târzie. Este una din puținele biserici de lemn care și-a păstrat integral pictura.

În incinta mănăstirii se află și fântâna cu statuia Sf. Pantelimon, ocrotitorul medicilor și al celor bolnavi, sculptată în bronz de renumitul sculptor român Ion Jalea și adusă de patriarhul Justinian de la Spitalul “Sf. Pantelimon” din București.

În anul 1999-2000, s-a amenajat în cadrul mănăstirii o bază de tratament balnear, sub ocrotirea Sf. Pantelimon care, în prezent funcționează în cadrul Centrului Social-Pastoral “Sf. Maria”.

Pentru protejarea bisericuței care, fiind monument istoric, are nevoie de condiții speciale de întreținere și adăugând faptul că este neîncăpătoare pentru obștea monahală și credincioșii care participă la slujbe, Preafericitul Părinte Patriarh Teoctist a înfipt crucea în anul 2000, pentru construirea unei noi biserici de zid cu același hram: “Adormirea Maicii Domnului”.

Lucrările de construcție au început în anul 2003, iar în anul 2009, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a sfințit Paraclisul cu hramul „Sf. Pantelimon” de la demisolul noii biserici, unde în prezent se desfășoară slujbele religioase.

Constanța: Acces dinspre Agigea: DN39

Biserica „Sf.Mina”

Descriere: Biserica „Sf.Mina” reprezintă o locație deosebită, fiind o oază de liniște în interiorul Constanței. Lăcașul de cult este situat în Parcul Tăbăcărie, pe malul lacului cu același nume, ferit de zgomotul orașului. Biserica a fost construită între anii 1995-1997, după planurile arhitectului Nicolae Goga și respectă în cele mai mici detalii stilul tradițional maramureșan.

Pe lângă frumusețe, impresionantă este înălțimea bisericii, a cărei turlă măsoară 43 de metri și poate fi observată din mai multe zone ale orașului. Datorită acestui aspect, Biserica “Sfântul Mina” din Constanța ocupă un loc bine meritat pe lista celor mai înalte biserici de lemn din România.

Interiorul lăcașului de cult impresionează și el prin frumusețe simplă și austeritate, întreg mobilierul și toate obiectele decorative fiind sculptate în lemn. Catapeteasma reprezintă principalul element care atrage atenția atunci când se pășește în interiorul bisericii, iar pictura care o acoperă a fost realizată de pictorul bucureștean, George Sorin Nicolae.

Biserica păstrează planul dreptunghiular, în formă de navă, cu toate compartimentele specifice, într-o îmbinare măiestrită de elemente tradiționale maramureșene.

Acoperișul este numai din lemn, șindrila lucrată în coadă de rândunică, fără elemente metalice. Stilul general de decorare este cel gotic, identificat în special în realizarea catapetesmei, în acord cu stiiul brâncovenesc al părții sale inferioare (ușile împărătești și cele diaconești).

Biserica „Sf.Mina” din Constanța

Autor: Arhiepiscopia Tomisului

Ca anexe ale construcției centrale, în partea sudică se află poarta maramureșeană cu 4 turnulețe, în coltul sud-estic al bisericii se află Altarul de vară; troița din fata bisericii este darul lasat de către meșterii lemnari fiind încadrată într-un element decorativ. Pe latura nordică a bisericii se află clopotnița lucrată în același stil, care adăpostește clopotele mari, celelate două mai mici aflându-se în turlă. Biserica “Sfântul Mina” merită să fie vizitată pentru frumusețea unui lăcaș de cult tradițional românesc pe malul Lacului Tăbăcăriei, în apropierea Mării Negre.

Deleni: Acces dinspre Murfatlar: DN3

Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” din Deleni

Mănăstirea „Nașterea Maicii Domnului” din Deleni

Autor: Arhiepiscopia Tomisului

Descriere: Mănăstirea Deleni este construită pe unul dintre frumoasele dealuri de lângă comuna Deleni din județul Constanța, la o distanță de 700 de metri de drumul național DN3.

Pe același drum național mai pot fi vizitate și alte două mănăstiri, precum Peștera Sfântului Andrei și Mănăstirea Dervent.

Schitul Deleni a fost ridicat în anul 2003, prin donarea unei suprafețe de 10 ha teren arabil, de către familia Borchiș, Arhiepiscopiei Tomisului.

Locul schitului Deleni a fost sfințit în mai 2004, de către IPS Teodosie.

Biserica din lemn a fost târnosită pe data de 7 septembrie 2008.

Băneasa: Acces dinspre Ion Corvin: DN3

Schitul „Sf.Gherman din Dobrogea”

Descriere: Schitul „Sfântul Gherman din Dobrogea”, înființat în toamna anului 2011, se află în Rezervația naturală "Canaraua Fetei". Biserica și chiliile sunt construite din lemn. Sfințirea bisericii și a schitului a avut loc în 2012. „Canaraua Fetei” este o rezervație naturală, cu faună și flora protejată, care se întinde pe aproximativ 170 de hectare.

În centrul acestei întinderi deosebite, relieful se avântă spre cer, născând un perete abrupt, asemenea unui canion, ce atinge pe alocuri chiar câțiva zeci de metri. În acest perete de calcar există o serie de grote și peșteri foarte vechi.

Potrivit *tradiției* locale, pe la baza peretelui de calcar ar fi curs apele Dunării, cu multă vreme în urmă. Legat de numele locului, se spune că aici și-ar fi ascuns românii soțiile și fiicele, când în țară au năvălit turcii.

Pentru a ajunge la "Canaraua Fetei", trebuie urmat firul Ceairului, un rau care ia ființă doar în lunile cu ploii abundente. După aproape jumătate de kilometru de mers prin albia râului, într-un cot ascuns al văii, se află biserica săpată în calcar.

În partea de jos a bisericuței se afla o încăpere mică, pe care un cutremur a stricat-o, iar în partea de sus se află naosul și Sfântul Altar, unde se poate ajunge doar cu mare dificultate. În interiorul bisericuței au fost descoperite mai multe nișe pentru opaiț, câteva inscripții și trei morminte. Din bisericuță pornește un tunel subteran, lung de peste 30 de metri, care, însă, este blocat de niște bolovani. Potrivit *legendelor locale*, acest tunel merge până în Cetatea Adamclisi.

Până la înființarea Schitului Sfântul Gherman, biserica rupestră de la Canaraua Fetei s-a aflat în grija Mănăstirii Dumbrăveni.

Schitul „Sf.Gherman din Dobrogea”

Autor: Arhiepiscopia Tomisului

Sfântul Cuvios Gherman din Dobrogea s-a născut în jurul anului 368, probabil în localitatea Casimcea, din județul Tulcea.

În jurul anului 377, împreună cu Sfântul Ioan Casian, Cuviosul Gherman pleacă în Țara Sfântă, la o mănăstire din Betleem, unde se nevoiesc vreme de doi ani. Mai apoi, după ce trec prin Egipt, cei doi se opresc în Constantinopol, unde îl cunosc pe Sfântul Ioan Gură de Aur. Acesta din urmă, cunoscând viețuirea lor sfântă, îi hirotonește pe amândoi: pe Ioan Casian întru diacon, iar pe Gherman întru preot.

În ziua de 29 februarie 405, pe când cei doi se aflau la Roma, cautând să-l ajute pe Sfântul Ioan Gură de Aur, care fusese exilat a doua oară, Cuviosul Gherman trece la cele veșnice.

Cernavodă: Acces dinspre Ostrov: DN3 / DJ223

Biserica ortodoxă din lemn „Sf.Apostol Andrei”

Descriere: Construită în stil maramureșean, lăcașul de cult se detașează prin eleganța construcției.

Piatra de temelie a fost pusă în anul 2000, construcția fiind finalizată în anul 2003.

Stilul arhitectonic este preluat de la marile monumente din Ardealul de nord, biserica fiind realizată în totalitate din bârne de lemn.

Tălpile pereților sunt realizați din grinzi de brad, pereții sunt realizați în sistem „block” din grinzi masive de brad suprapuse.

Biserica ortodoxă din lemn „Sf.Apostol Andrei”

Autor: Primăria Orașului Cernavodă

Crucea: Acces dinspre Hârșova: DN2A

Mănăstirea „Sfânta Cruce”

Descriere: Mănăstirea „Sfânta Cruce”, cu hramul Izvorul Tămăduirii (Vinerea din Săptămâna Luminată), se află sub jurisdicția Arhiepiscopiei Tomisului. Așezământul este situat într-o zonă pitorească, în vecinătatea rezervației naturale Allah-Bair (Movila lui Dumnezeu, în limba turcă).

Lângă mănăstire se află un izvor, cunoscut de localnici sub numele de Izvorul Tămăduirii, căruia credincioșii îi atribuie proprietăți curative. În perioada interbelică, izvorul a devenit loc de pelerinaj la sărbătoarea Izvorul Tămăduirii. În ziua praznicului, preoții săvârșeau slujbe - inițial Sfântul Maslu, ulterior sfințirea mică a apei - pentru credincioșii adunați în poiana de lângă izvor, urmate de o serbare câmpenească. Pelerinajul a căpătat amploare deosebită după căderea regimului comunist.

În anul 2001, aflând tradițiile populare legate de acest izvor, I.P.S. Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului a hotărât înființarea în poiana de lângă el a unui așezământ monahal.

Mănăstirea Sfânta Cruce a fost înființată la 1 iulie 2005. Biserica așezământului a fost ridicată în anul 2007 și sfințită în 5 iulie 2009. Primul corp de chilii a fost construit între anii 2005-2007, cel de-al doilea, între anii 2007-2010. Au mai fost ridicate clopotnița, altarul de vară și câteva dependințe. Urmează a fi construite biserica mare și alte corpuri de chilii.

Paraclisul actual, cu hramurile Sfânta Cuvioasă Teodora de la Sihla (7 august) și Înălțarea Sfintei Cruci (14 septembrie), este construit din lemn, în stil maramureșean, ușor modificat. Este de plan triconc, cu toate cele trei abside poligonale cu cinci laturi. Se compune din pridvor deschis, pronaos, naos și altar.

Pronaosul este suprapus de un turn-clopotniță cu foișor. Pridvorul, împodobit cu sculpturi, este dezvoltat pe trei laturi în jurul pronaosului. În părțile de apus și de miazăzi, prevăzute cu intrări, pridvorul este suprapus de câte un balcon. Partea de miazăzi a pridvorului este ușor lărgită și are acoperișul asemănător unei turle de dimensiuni mai mici.

Întregul edificiu este amplasat pe un postament din piatră. Corpurile de chilii ale așezământului, construite din zidărie, au stilul arhitectonic vechi românesc, cu pridvor deschis la parter și balcon la etaj.

Mănăstirea „Sfânta Cruce” din Crucea
Autor: Arhiepiscopia Tomisului

Așezământul monahal Sfânta Cruce are statut de mănăstire de maici, cu viață de obște.

Legenda: Unul dintre punctele de atracție pentru pelerinii sosiți la mănăstirea Sfânta Cruce îl constituie *Izvorul Tămăduirii*.

Credința privind proprietățile curative ale acestui izvor pare a fi fost preluată de românii ortodocși de la populația musulmană din zonă.

Membrii acestei comunități obișnuiau să se spele aici și să atârne lângă izvor batiste sau cârpe, probabil, ca mărturie a trecerii lor. Ulterior, aceste gesturi rituale au fost preluate și de către creștini.

De la acest izvor provine și cel mai important hram al așezământului monahal - Izvorul Tămăduirii.